

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 04. 01. 2012

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_03_CJL_M

Ročník: I.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Sloh a komunikace

Tematický okruh: Jazykové styly

Téma: Styl prostěsdělovací

Metodický list/anotace:

Základní poučení o funkčním stylu, praktická práce s ukázkami.

Možné využít ve 4. ročníku jako opakování k maturitní zkoušce.

Základní charakteristika:

- Najdeme ve všech projevech **běžného každodenního styku, v běžné komunikaci, v neoficiálních veřejných projevech**
- Převládající forma je **mluvená** (např. rozhovory s přáteli), patří sem ale i **psaná** (osobní dopis, vzkazy)
- Projevy jsou **nepřipravené**, většinou dialogické, zahrnují **prostředky spisovné i nespisovné**
- V souvislosti s rozvojem médií se rozvíjí **nové formy komunikace** – SMS-zprávy, chaty, e-maily...

Prostěsdělovací funkční styl

Přečtěte si texty prostěsdělovacího stylu!
Porovnejte následující ukázky a řekněte,
kde byste se s nimi setkali.

Je druhá ukázka (osobní dopis) ještě dnes aktuální, nebo ji nahradila jiná forma komunikace? Jak je to konkrétně ve vašem případě, u vašich kamarádů či rodičů?

Všimněte si, jaké jazykové prostředky jsou užity v ukázkách, najděte je a zařad'te – určete, zda patří do spisovné vrstvy, nebo nespisovné!

1. ukázka

- Ahoj, Evo.
 - Čau Alčo, kam deš?
 - Ale jenom tady do krámu, potřebuju mlíko. Pod' se mnou, jesli máš čas.
 - Já du do knihovny, ale mají zavřino. Tak mám čas. Budeš něco vařit?
 - Jo, musim upect palačinky. Včera sem našla v časáku recept, tak to chci dneska zkusit.
 - Aha, tak to du s tebou, jo, palačinky mám moc ráda. A ty si strašně dobrá kuchařka.
 - Klidně, aspoň mi pomůžeš. A co knihovna?
 - Ta počká.
-

2. ukázka

České Budějovice, 20. 12.

Milý Jardo,

předem mého dopisu přijmi ode mě srdečný pozdrav. Jsem moc ráda, že na svátky k nám přijedete. Myslela jsem, že to nevyjde. Proč si nedal vědět dřív?

Měl si moc práce? Víím, že bez práce nejsou koláče, ale práce není zajíc, neuteče.

Já dojdu něco nakoupit, abyste to nemuseli táhnout s sebou vlakem. Tak zatím ahoj, pozdravuj děti a už se na vás těším.

Vaše babča

P.S: Děda je taky rád!

3. ukázka

Nezapomeň koupit:

Chleba

Máslo

Mléko

Kilo pomerančů

Odpoledne napiš s dětma úkoly, vrátím se pozdě. H.

1. Dialog, rozhovor dvou přítelkyň, nespisovná slovní zásoba, obecná čeština (krám, časák), ale i hovorové výrazy (deš, mlíko).
2. Osobní dopis, nemusí dodržovat pravidla, postup, stavbu, v úvodu nevhodná formulace, hovorové výrazy, záleží na pisateli, jeho vzdělání, věku apod.)
3. Vzkaz napsaný stručně, výstižně, hovorové výrazy – opět záleží na pisateli.

Řešení:

Zamyslete se nad následujícími otázkami:

Změnil by se váš projev, pokud byste mluvili s nadřízeným (např. ředitelem), jak by vypadala např. vaše omluva (výmluva) za pozdní příchod doma a ve škole!

Uveďte konkrétní příklady.

Užívají se v tomto stylu také prostředky knižní? Setkali jste se s tím někdy?

Často je naše vyjadřování plné frazémů, emocionálních i expresivních výrazů. Najděte je a zopakujte si, co to jsou frazémy a expresivita.

Např.: Svoje vyjadřování bychom měli přizpůsobit situaci – pokud mluvíme s nadřízeným, mělo by být naše vyjadřování spisovné, doma používáme i nespisovné výrazy.

Prostředky knižní neužíváme.

Frazémy – ustálená spojení, pořekadla, přísloví apod. Např. Kouká jak vyvoraná myš.

Expresivita – slova záporně nebo kladně citově zabarvená, např. hajzl, papat, maminečka apod.

Řešení:

HOFFMANNOVÁ, Jana a kol. *Komunikace a sloh*. Plzeň: Fraus, 2009, ISBN 978-80-7238-780-9.

MGR. MUŽÍKOVÁ , Olga a kol. *Odmaturuj z českého jazyka*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2007, ISBN 80-7358-082-9.

Citace, zdroje a literatura
